

Maandblad der Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
gevestigd te Amsterdam.

Dr. E. Th. N. Spiker

Massale vlucht van bijen voor plotseling naderend slecht weer

Einde augustus hebben we in de kranten kunnen lezen dat de zomer van 1966 behoort tot de vijf natste sinds de meteorologische waarnemingen ruim honderd jaar geleden begonnen.

Deze natte zomer is waarschijnlijk wel de oorzaak van de uitzonderlijk mooie heidebloei in einde augustus en begin september van dit jaar. In jaren heeft men de heide niet in zo'n volle tooi gezien als nu. Overal langs de (nog resterende) heidevelden op de Veluwe kan men dan ook de talrijke bijenkasten zien staan en enorme legioenen bijen vliegen af en aan en men kan wel zeggen dat het een goed heidehoningjaar zal zijn.

Op vrijdagmiddag 2 september kon ik waarnemen, hoe voor het plotseling naderend slecht weer een massale vlucht van bijen plaats had van de heide naar de bijenkasten. In de mij momenteel ter beschikking staande literatuur over bijen heb ik over zo'n vlucht niets kunnen vinden, vandaar deze korte notitie.

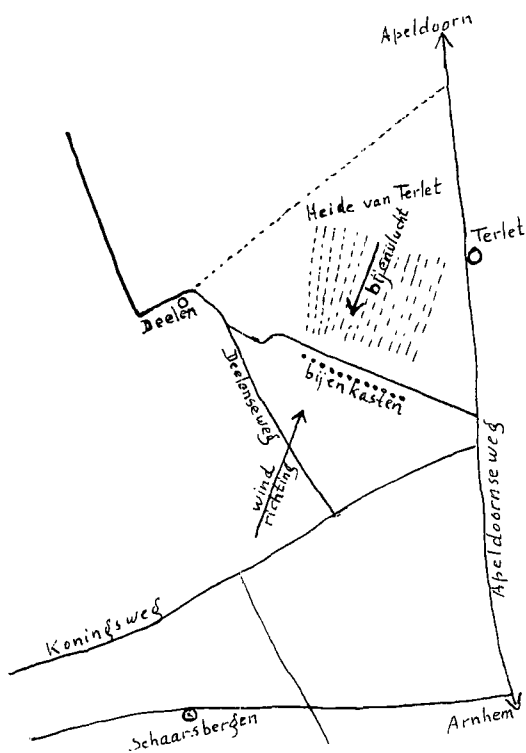
Voor vrijdag 2 september 1966 waren de weersverwachtingen: 'half tot zwaar bewolkt en in hoofdzaak in de avond en nacht regen. Matige tot krachtige wind tussen zuid en zuidwest. Weinig verandering in temperatuur.'

In Arnhem waren in het begin van de middag behoorlijke opklaringen en we besloten een tochtje te maken naar de heide van Terlet. Uit vorige jaren was mij bekend dat daar ook nog al wat bramen staan en 1966 is behalve een goed heidejaar ook een goed bramen jaar.

De Terletse heide heeft de vorm van een grote driehoek begrensd door de Apeldoornseweg, de Hooilaan en een lijn van Delen naar het ONO (zie bijgaande schets). We bereikten de Hooilaan via de Delenseweg over Delen.

Aan de westkant van de Hooilaan staan momenteel zo'n 60 à 70 bijenkasten. Volgens de bijenkenner bij uitmuntendheid Prof. Dr. K. von Frisch omvat een bijenvolk van een kast zo tussen de 40.000 en 70.000 individuen, zodat bij benadering alleen al van de kasten aan de Hooilaan zo'n 4 miljoen bijtjes de heide van Terlet afzoeken naar nectar.

Om ongeveer half drie in de middag genieten we van de prachtige heide. Het weer boven de Terletse heide was toen goed en zonnig met matige wind uit zw-richting en het was dan ook een komen en gaan van het bijenvolk. Maar dichtbij in het zuidwesten hing een donkere lucht die snel naderde. Voor de bui

uit kwam een front van zeer krachtige tot stormachtige wind en de eerste druppels begonnen reeds te vallen. Plotseling was het gedaan met het gewone heen en weer vliegen van de bijen. Een massale vlucht begon van de Terletse heide in zuidwestelijke richting naar de bijenkasten pal tegen de wind in voor het snel naderende slechte weer. Tienduizenden en tienduizenden bijen passeerden ons in zeer korte tijd van enkele minuten. Het merendeel kwam matig snel vooruit, maar er waren ook zeer velen die pijlsnel tegen de zeer krachtige wind invlogen. De gehele vlucht had plaats binnen een hoogte van een halve meter boven de grond tot een hoogte van ongeveer 7 à 8 meter.

Alhoewel het weer snel slechter werd namen we de tijd er af om dit zeldzame gebeuren goed waar te nemen.

Toen we onze auto, die even verder geparkeerd stond, bereikten barstte de bui in alle hevigheid los. Het merendeel van de bijen zal toen wel veilig in de bijenkasten gearriveerd zijn.